

Prof. Dr.Berin Ergin

CUMHURBAŞKANI VE MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİNE ODAKLANMIŞ TÜRKİYE' DEKİ ANAYASA VE YASA HÜKÜMLERİ NE DİYOR?

Genel Açıklama

Bir süredir 2023 yılında yapılması gereken seçimler hakkında gerek yazılı ve gerekse sözlü basında ve çeşitli makalelerde seçim konusunda yazılar yazılıp fikirler havada uçmaktadır. Türkiye nüfusuna oranla bu konu hakkında çoğunluğun ilgili olup olmadığını sorarsanız, gözlemlerime göre hayır diyeceğim. Çünkü çeşitli partilerin sokak toplantıları veya kapalı mekanlarda yaptıkları toplantıların medyadaki görüntüleri incelendiğinde aynen 1950 lerdeki gibi halkın hiçbir şey anlamadan boş gözlerle konuşanlara baktıklarını, anlatılanların ilgilerini çekmediğini veya ekranda görünmeye çalıştıklarını, telefonları ile fotoğraf çektiklerini görmekteyiz. Bazen birkaç kişinin çeşitli sorunları dile getirmek ile sonuca ulaşabileceğini düşündükleri, yetkili diye düşündüklerine içlerini döktükleri sonuçsuz toplantılar olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. 1950 ler dedim çünkü o zamanlardan beri illerde partilerin halkla buluşmasında aynı mekânı kullanarak arka arkaya yapılan toplantılarda meydanı dolduranların aynı kişiler olduğu, aynı alkışlama ve bravo sesleri ile geçirtilen bu toplantıların şimdi de farklı bir nitelikte olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, görevli olarak orada bulunanların dışında konu ile bilgisi olan veya konuları anlayabilen bir halk grubunun olabileceğini düşünmek mümkün değildir. Söylenenleri anlayan değerlendirebilen, Türkiye'nin sorunlarının ne olduğunu ve çözümünü de bilenlerin bu toplantılarda olmadığı gerçeği karşısında, alkışlamak ve bağırmaktan başka görevi olmayan bir topluluğun çoğu zaman otobüslerle kalabalığı teşkil etsin diye götürülenlerden oluştuğunu görmek ve bilmek çağdaşlıkla bağdaşmayan görüntüler olarak çok acıdır.

Halkın kendi iradesi ile oluşturulan toplantılara katılanlar bu açıklamamın dışındadır. O halk topluluğu bilinçli olarak Türkiye'nin öncelikleri ile ilgili ve özgür bireyler olsa da maalesef azınlıkta gibidirler.

Bu açıklamayı toplumun büyük kesiminin cumhurbaşkanı seçimleri ve altılı masa hakkında farklı kulvarlarda ve görüşlerde olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin iç ve dış politikaları açısından ilgi ve bilgilerinin olmadığı gerçeğini masaya koyarak yapmak gerekir. Seçimler ile ilgili yasal durumu yasaları açıp okuma imkânı olmayanlar açısından belki yararı olur diye yazmayı bir vatandaşlık görevi bildim.

Ayrıca bu konuda görsel medyada bilirkişi olarak konuyu açıklaması istenen kişiler de içlerinde birikmiş birtakım yanlışlıkları ortaya koyarak, konuyu açıklamaya giriştikleri için, eğitim sisteminde uzun yıllardır yapılan olumsuz projeler ile insanların düşünme yetisi ve gelişmesi engellenmiştir. Bireylerin dinleme ve takip etme melekelerinin gelişmesini sağlayan bir sistem içinde özgür bireylerin yetişmesi sağlanmalıdır. Toplumda bağımlı olmamanın, bilimsel bilginin ne olduğunun ve gerçeklere ulaşmanın, araştırma yapmanın, okumanın değeri hakkında hiçbir yapılanma yapılmadığı için söylenenleri süzgeçten geçirerek açıklamaların içinden ana konuyu çıkarabilmek çok zordur. Görsel medyadaki birçok değerli bilgi ne yazık ki takip edilememektedir. İnsanların dinleyebilme ve algılayabilme süreleri yedi dakikalara inmiştir. Bunları gözlemleyerek ve inceleyerek tespit etmiş olduğumdan, seçimler ile ilgili yasal düzenlemenin başka deyişle Türk pozitif hukukundaki sistemin ne olduğunu açıklamaya çalışacağım.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Yasa Hükümleri Açısından Seçimler

Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili seçimleri için üç yasadaki hükümleri birleştirerek 2023 yılında normal olarak yapılması gereken seçimler ve erken seçim konusundaki hükümlerin ne olduğunu açıklayalım.

T.C. Anayasa Hükümleri, 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu, 2893 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ve bu kanunda değişiklik yapan 7393 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri hakkındaki durum nedir?

Bu yasalarda belirtilmiş hükümler dışında bir uygulama yapılması hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacağına altını çizmek gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasası demokratik laik sosyal bir hukuk devleti olarak Cumhurbaşkanı seçimleri ile ilgili Bölüm II de Yürütme başlığı ile aşağıdaki hükmü düzenlemiştir.

Buna göre;

Madde 101. (17.01.2017 de değiştirilmiş řekli ile)

“Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına siyasi parti grupları en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci Pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday geçerli oyların sal çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.

Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

Bu madde ile getirilmiş ana kurallar şöyledir; Cumhurbaşkanı olabilmek için 40 yaşını doldurmak, yüksek öğrenim yapmak, Türk vatandaşı olmak emredici şartları yanında görev süresi de açık ve net olarak BEŞ YIL olarak belirlenmiştir. Aynı Cumhurbaşkanının İKİ kere seçilebileceği imkânı ve halk tarafından doğrudan seçileceği hususları Anayasa ile hükme bağlanmıştır. Geçerli oyların salt çoğunluğunu almak seçilmek için yeterli sayılmıştır.

Bu madde hükmü gereğince, ana kural olarak seçimlerin zamanında yapılması durumunda iki kere Cumhurbaşkanlığı yapmış birinin tekrar aday olamayacağı anayasa hükmüdür.

Ana Kural İstisnası Nedir?

Bu ana kurala belirli durumlarda Anayasanın 116. maddesi ile Cumhurbaşkanının üçüncü kere seçilebilmesi açısından istisna getirilmiştir.

Anayasanın 116. maddesine 2017 tarihle yapılmış değişiklikle aşağıda yazılı hüküm kabul edilmiştir. Buna göre;

Madde 116.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tam sayısının beşte üç çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verilebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.

Seçimlerin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin de Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.

Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de BEŞ yıldır.”

Anayasanın 116. Maddesi ile seçimlerin yenilenmesi durumunda gerek bu maddede ve gerekse 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu madde 3 fıkra 2’deki hükümler gereği Cumhurbaşkanı görev süresi açısından bir istisna getirilmiş ve Cumhurbaşkanının görevinin ikinci döneminde seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde görevdeki Cumhurbaşkanının bir kere daha aday olabileceği hükme bağlanmıştır.

6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu madde 3 fıkra 2 hükmünde de bu kural tekrar edilmiştir.

“Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Ancak Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.”

Bu hüküm Anayasanın 116. Maddesi 3. cümlesindeki hükme uygun olarak kanuna işlenmiştir.

Seçimlerin yenilenmesi nasıl gerçekleşecektir?

Öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisinin 3/5 çoğunluğunun seçimlerin yenilenmesine karar vermesi gerekmektedir. (Ana Y. madde 116)

Seçimlerin neden yenileneceğine ilişkin olarak (6771 sayılı kanunla) 2017 de yapılan değişiklikle Cumhurbaşkanına herhangi bir sebep göstermesine ilişkin hüküm olmaksızın yetki verilmiş bulunmaktadır. 2017 de yapılmış değişiklikten önceki Anayasanın 116. maddesinde seçimlerin Cumhurbaşkanınca yenilenmesi için aşağıda belirtilen şartlar bulunmakta idi.

Buna göre, Anayasanın 110 maddesinin 2017 değişikliğinde ilga edilmiş hükmünde, Bakanlar Kurulunun güven oyu alması ile ilgili demokratik sistem içinde düzenlenmiş hüküm vardı.¹ Bu maddeye göre belirtilen usul ile güven oyu alınmaması durumunda Anayasa 116. maddesinde Bakanlar Kurulunun güven oyu alamaması ve güvensizlik oyu ile düşürülmesi ve 45 gün içinde Bakanlar Kurulu kurulmadığı veya kurulduğu halde güven oyu alamadığı takdirde Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak, seçimlerin yenilenmesine karar verebilmekte idi.

Bu maddede seçimlerin yenilenebilmesi için belirli bir şartın gerçekleşmesi öngörülmüştü. Başka deyişle herhangi bir sebep olmaksızın veya keyfi olarak seçim yenilenebilmesi hali demokrasilerde olmadığından buna uygun olarak hukuk devleti ilkelerine uygun olarak hüküm bulunmakta idi.

2017 değişikliğinde ise 116. maddede sebep gösterme ile ilgili bir hüküm yer almamıştır. Maddeye göre seçimlerin yenilenmesi için Cumhurbaşkanının herhangi bir sebep göstermesine gerek bulunmamaktadır.

Bu nedenle yapılmış değişiklikle Cumhurbaşkanına seçimleri yenilemesi konusunda geniş bir yetki verildiği ve hiçbir sebep göstermeden seçimleri yenileme yetkisine sahip kılındığı Anayasa hükmü haline gelmiştir.

¹ 21.01.2017 tarihle ilga edilmiş Anayasa 110.maddesi: “Bakanlar Kurulunun listesi tam olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise toplantıya çağrılır. Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güven oyuna başvurulur. Güvenoyu için görüşmeler, programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra başlar ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçtikten sonra oylama yapılır”

Parlamentar sistem söz konusu olmadığı için Cumhurbaşkanının yetkileri çok az belirli bazı konular hariç, azami derecede arttırılmıştır.

Ancak yine de seçimlerin yenilenmesi söz konusu olduğunda toplumda tansiyon yaratılmaması için önemli ve toplumun kabul edebileceği bir mücbir sebep gösterilerek seçimlerin yenilenmesi kararı alınmasının uygun olacağını belirtmek gerekir.

Anayasa 116. maddeye göre seçimlerin yenilenebilmesi için 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu ve 21.01.2017 tarihli değişik Anayasa madde 87 de belirtilen Türkiye Büyük Millet Meclisi Görev ve Yetkileri gereğince,² Türkiye Büyük Millet Meclisinin tam üye sayısının 3/5 çoğunluğu ile karar vermesi gerektiği Anayasa hükmüdür. Bugün TBMM'nin tam sayısı 600 dür. Bu durumda 360 milletvekilinin seçimlerin yenilenmesi için oy vermesi gerekmektedir.

Partilerin milletvekili sayısı AKP-286, BBP-1, CHP -135, DBP- 1, DEVA-1, DP-2, HDP-56, İYİ PARTİ-37, MEMLEKET -2, SP-1, TİP -4, YP-1, ZP-1. olarak bulunmaktadır. İktidarda bulunan partilerin oy oranı toplamı 334 yapmaktadır. 26 oy açısından eksik görülmektedir. Bu oranın tamamlanması halinde erken seçim kararı alınabilir.

Seçimlerin yenilenmesi kararının alınması ve seçimlerin yenilenmesi ile ilgili hüküm 6271 sayılı ve 19.01.2012 tarihli Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu 25.04.2018 tarihle değiştirilmiş 3.maddenin 4. fıkrasında şu şekilde belirtilmiştir.

“Madde 3, fıkra 4. Seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde bu karar 48 saat içinde Resmî Gazetede yayımlanarak ilan olunur. Bu kararın verildiği günden sonra gelen altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü Cumhurbaşkanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi birlikte yapılır.”

Seçimlerin yenilenmesi normal seçim zamanı dışında yapılan veya normal seçim zamanından önceki bir dönemde yapılacak olan seçim demektir.

360 milletvekilinin Cumhurbaşkanının talebi ile seçimlerin yenilenmesi için olumlu oy vermesi durumunda bu karar derhal Resmî Gazetede yayımlanır ve ilan edilir. Seçimler bu ilan tarihinden itibaren 60. günü takip eden ilk Pazar günü yapılabilir.

² Anayasa madde 87.” Türkiye Büyük Millet Meclisinin Görev ve Yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri ve görevleri yerine getirmektir.”

Seçimlerin yenilenmesi kararı alınması ve normal seçim tarihinden önce seçim yapılması halinde ikinci döneminin içinde olan Cumhurbaşkanının bir kere daha aday olması mümkün bulunmaktadır.

Bu hüküm gereği mevcut Cumhurbaşkanının seçimin yenilenmesi kararı alınması halinde üçüncü kez aday olması Anayasa hükmüdür.

Bu yasal hükümler bağlamında seçimlerin yenilenmesi 2023 yılının 11 Haziran 2023 tarihinden önce ve normal seçimlere de çok yakın bir tarihte olmamak üzere makul bir aralığın olması da gözetilerek yapılamaması gerekir.

Seçimlerin yenilenmesi için her ne kadar Anayasada Cumhurbaşkanına sebep göstermek gibi bir zorunluluk yüklenmemiş ise de toplum yararı ve ülkenin iç ve dış dinamikleri açısından önemli bir sebebin olması konusu önemlidir.

Normal seçim tarihi 18 Hazirandır. Ancak 18 Haziran Cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin görevlerinin bittiği tarih olarak seçimlerin onların görevleri bitmeden yapılması gerektiğinden bir önceki Pazar yani 11 Haziran günü seçimin yapılması gerekmektedir.

Burada Seçim Kanununda 31.03.2022 tarih ve 7393 sayılı Kanun ile 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun da yapılan değişikliklerden birisi ve en önemlisi seçim barajının 1. Madde ile yüzde yediye indirilmiş bulunmasıdır.

Bu kanunun uygulanabilmesi için Anayasanın 67.maddesine 03.10.2001 tarihle eklenmiş Ek Maddedeki hüküm gereği, seçim kanunlarında yapılan değişikliklerin kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlere uygulanmayacaktır. Bu hüküm nedeni ile kanunun uygulanabilmesi ancak yürürlüğe girdiği tarih olan 06.Nisan 2022 tarihinden bir yıl sonra yapılacak seçimlere uygulanabilecektir. Başka deyişle Seçim Kanunundaki değişiklik ancak 06.Nisan 2023 tarihinden sonra uygulanabilir.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde nasıl bir tablo ortaya çıkmaktadır:

- 1) Seçimlerin süresinde yapılması halinde 31.03.2022 tarihle Seçim Kanununa getirilmiş değişiklik olan “...oyların yüzde yedisi...” şeklindeki barajın uygulanması mümkün olacaktır. Süresinden önce yapılması halinde eski madde hükmünün uygulanması kaçınılmazdır.³

³ Milletvekili Seçimi Kanunu 31.03.2022 tarihli değişiklikten önceki 33 madde hükmü Genel baraj ve hesaplanması

2) Seçim Kanunundaki değişiklikle kabul edilmiş yüzde yedi barajın uygulanmasını sağlamak için erken seçim kararının 06.Nisan 2023 tarihinden sonraya isabet edecek şekilde karar alınarak yapılması gerekecektir.

Burada 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçimi Kanunu madde 3/4 fıkrası gereğince seçimlerin nasıl ve hangi sürelerde yenileceğine dair olan hükmü uyguladığımızda, erken seçim için Seçim Kanunundaki yüzde yedi barajının uygulanabilmesi bağlamında yasa hükmü gereği seçimlerin yenilenmesi kararı alınması ve 48 saat içinde Resmi Gazetede ilan edilmesi ve kararın verilmesinden itibaren de altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü seçimin yapılması emredici yasa hükmü gereğince, seçimin yapılması için hiç zaman kaybetmeden gerçekleştirilecek usuli işlemler sonucu seçim 06.06.2023 tarihine rast gelmektedir.

Seçimlerin pazar günü yapılması gerektiği ve 6 Haziran tarihi ise Salı gününe rastlaması nedeni ile seçimin Pazar gününde yapılması gerektiğinden, seçim 11 Hazirana rastlamaktadır. Ancak normal seçim tarihi de 11 Haziran'a isabet ettiğinden seçimlerin kararı verilmesinin bu durumda bir anlamı bulunmamaktadır. Erken seçim kararı alınarak Seçim Yasasındaki değişikliğin de uygulanması süreler açısından mümkün değildir.

Seçimin sırf üçüncü kez Cumhurbaşkanı adaylığını sağlamak için erken seçim prosedürü ile seçimlerin yapılması hukuk devleti formatından kayma olarak kabul edilecek ve esasen böyle bir uygulama demokratik sistemle yönetilen ve hukuk devleti açısından uygun bir uygulama olarak kabul edilmeyecektir.

Keza normal seçim tarihi 11 Haziran 2023 Pazar günü olması gerektiğinden bu tarihe çok yakın bir erken seçim kararına göre uygulanabilecek seçim günü belirlenmesi de erken seçim gerekçesi ile uyuşmayan bir durum olarak ortaya çıkacaktır.

MADDE 33- (Değişik: 23/5/1987- 3377/9 Md.) Genel seçimlerde ülke genelinde, ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde, geçerli oyların %10'unu geçmeyen partiler milletvekili çıkaramazlar. Bir siyasi parti listesinde yer almış bağımsız adayların seçilebilmesi de listesinde yer aldığı siyasi partinin ülke genelinde ve ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde yüzde onluk barajı aşması ile mümkündür. Yüksek seçim kurulları, yukarıdaki maddeye göre, birleştirme tutanağını düzenledikten sonra sonuçları en seri şekilde telgrafla, ayrıca telefon veya telsizle Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler. Yüksek Seçim Kurulu, bütün illerden bu şekilde alınan bilgilere göre, Türkiye genelinde geçerli oyların toplamını yapar ve her siyasi partinin aldığı geçerli oy toplamını genel geçerli oy toplamına bölerek, siyasi partilerin ülke genelinde aldığı oy yüzdesini hesaplar ve yüzde onluk barajı aşan siyasi partilerin isimlerini il seçim kurullarına bildirir ve ilan eder. Bu ilandan sonra, bir veya birkaç seçim çevresinde, seçimin iptaline karar verilmesi ülke genelinde alınan oy yüzdesinin yeniden tespitini gerektirmez.

Bu nedenle Seçim Kanununda düzenlenmiş yüzde yedi barajın uygulanması da sağlanarak seçimlerin yenilenmesinin mevcut tarihler esas alındığı mümkün görünmemektedir.

Buna ilaveten seçimlerin yapılmasında oy verme günü olan seçim tarihinden 60 gün geriye doğru olan sürenin başlangıcı olan günden itibaren seçim başlamış olmaktadır. Bu hüküm gereğince, (6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu madde 3/fıkra 3) Seçim Kanununun uygulanması için yürürlüğe girdiğinden itibaren bir yıllık bir sürenin seçimin başlaması olarak kabul edilen 60 günlük süre ile de iç içe girmemesi gerekmektedir. Bu konuda nasıl bir uygulama yapılması gerektiği üzerinde de düşünülmelidir.

Seçimin başladığı tarih seçim gününden 60 gün geriye doğru isabet eden günde başladığı kuralı, seçimin başladığı tarih olarak kabul edildiğinden normal seçimde bu süre 12.Nisan 2023 tarihinde başlamaktadır. Seçim Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlere uygulanmaması kuralı bağlamında 06.Nisan 2023 tarihinden sonraki günden başlayarak yasanın uygulanması mümkün olup 12.04.2023 tarihinde başlayacak seçime de uygulanabileceği açık ve nettir. Bu konuda hiçbir sorun yoktur. Ancak seçimlerin yenilenmesi konusunda yasa hükümlerini uygulamada sorun ortaya çıkmaktadır.

Seçim Yasasındaki yüzde yedi barajının seçimlerin yenilenmesi kararı alınması halinde yapılacak seçimin 06.04. 2023 tarihinden sonraki ve normal seçim zamanından önceye isabet edecek şekilde gerçekleşmesi mevcut Anayasa ve yasa hükümleri çerçevesinde mümkün değildir.

Seçimlerin yenilenmesi ancak normal seçim tarihinden önce ve yüzde yedi barajının uygulanmadığı bir şekilde yapılabilir. Bu durumda da mevcut Cumhurbaşkanının üçüncü kez Cumhurbaşkanı adayı olması yasa hükmü gereği mümkündür.

Aynı zamanda hem Seçim Kanununun yüzde yedi baraj ile ilgili hükmünü ve hem de seçimlerin yenilenmesi kararı alarak seçimlerin normal seçim tarihinden uygun bir süre önceye isabet ettirilerek yapılması hukuken mümkün değildir.

Sonuç olarak;

Normal seçim tarihinden toplumun da kabul edeceği sebepler ile seçimlerin yenilenmesi kararı alınarak normal seçim tarihinden önce

seçim yapılabilir ve mevcut Cumhurbaşkanının üçüncü kez aday olması mümkün olur.

Seçim Kanununda belirtilen yüzde yedi barajının da uygulanmasını sağlayarak seçimlerin yenilenmesi kararı alınması hiçbir şekilde Anayasa ve yasa hükümleri bağlamında mümkün olmadığını belirtmek isteriz.
